MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäällikkö
Jussi Martikainen

Kaikki lasketaan eikä sillä ole väliä, antaako äänensä suvaitsevaistoon ja änkyrystöön lukeutuva äänestäjä. **JUKKA VIITANIEMI HÄMEEN SANOMISSA**

Talous täyttää politiikan kevään

Tällä hetkellä poliittinen kiinnostus kohdistuu meneillään olevaan presidentinvaalin toiseen kierrokseen. Runsaan viikon päästä tuleva presidentti on selvillä ja politiikassa palataan totiseen arkeen.

Suomen hallitus ja eduskunta joutuvat kevättalven aikana pohtimaan tosissaan, miten valtion taloutta saataisiin tasapainotettua.

Sekä Suomen Pankki että valtiovarainministeriö ovat laskeneet, että tarvitaan ainakin viiden miljardin euron sopeuttamistoimia vaalikauden aikana hallitusneuvotteluissa sovittujen 2,4 miljardin euron lisäksi.

Valtiovarainministeriön valtiosihteeri Raimo Sailas ennakoi maanantaina suomalaisille kovia aikoja. Hänen mielestään 1990-luvun laman aikana harjoitettu juustohöyläily oli lasten leikkiä tulevaan verrattuna. Sailaksen mielestä velkaantumiskierteen katkaiseminen edellyttäisi jopa kymmenen miljardin euron säästöt.

Hallituksen on tarkoitus maaliskuussa päättää kehysbudjetista ja samalla tarkastella, miten talous on kehittynyt. Kuluvan vuoden budjetti rakennettiin vajaa kahden prosentin talouskasvun varaan. Ennusteiden mukaan talouskasvu painuu kuitenkin lähelle nollaa tai jopa sen alle.

Kotimaisten talousongelmien lisäksi hallitus joutuu pohtimaan myös sitä, kuinka velkaantuneiden euromaiden kriisi saataisiin suitsittua. Euromaiden valtiovarainministerit ja valtionpäämiehet ovat kokoontuneet jo useisiin kriisikokouksiin, mutta kovien päätösten tekeminen on näyttää olevan yhtä vaikeaa kuin kansallisillakin tasoilla. Kreikan yhä syvenevä kriisi on kuitenkin saatava viimein kuriin.

Alkuviikosta euromaiden valtiovarainministeri hioivat uutta valtioiden välistä sopimusta. Siinä sovitaan muun muassa siitä, että jäsenmaiden suhdanteista puhdistettu budjettivaje ei saa ylittää 0,5 prosenttia. Lisäksi jäsenmaa voi viedä toisen jäsenmaan EU:n tuomioistuimeen budjettikurin rikkomisesta. Tuomioistuin voisi määrätä rikkomuksesta sakon. Tulevaisuudessa hätäapua EU:n kriisirahastosta saa vain budjettikuriin sitoutunut jäsenvaltio.

Sopimus on tarkoitus hyväksyä ensi maanantaina pidettävässä huippukokouksessa. Jo nyt näyttää selvältä, että Britannia ei sopimusta allekirjoita. Myös Ruotsi saattaa jäädä sopimuksen ulkopuolelle.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen (sd.) mukaan kriisirahastojen kokoa joudutaan arvioimaan.

Maanantaina pitäisi hyväksyä sopimuksen Euroopan vakausmekanismista EVM:stä. Suomi on vastustanut sitä, että EVM:ssä päätöksiä voisi tehdä määräenemmistöllä. Suomi sai tahtonsa läpi siinä, etteivät Suomen vastuut kasva ilman Suomen suostumusta. EVM:n varoja voi kuitenkin käyttää määräenemmistöpäätöksillä hätätilanteissa.

Maaliskuuhun mennessä Suomella pitää olla kanta kriisirahastojen kasvattamiseen. Lisää rahaa saatetaan tarvita myös Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n resurssien vahvistamiseen.

Euromaiden talouskurin tiukentaminen on tärkeää, mutta se ei onnistu laatimalla uusia sopimuksia. Uusista sopimuksista ei ole apua akuuttiin kriisiin. Nykyisiä ongelmia ei olisi, jos alkuperäisiä vakaussopimuksen sääntöjä olisi noudatettu.

Euromaiden hallituksia patistetaan suuriin säästöihin. Budjetit onkin saatava tasapainoon, mutta se ei voi tapahtua hetkessä. Paniikkileikkausten sijaan nyt on rakennettava uskottava suunnitelma siitä, miten kriisistä päästään ulos.

Vaikka Suomen on huolehdittava omista eduistaan eurooppalaisissa neuvottelupöydissä, on tärkeintä huolehtia omasta taloudestamme. Sellainen maa joka itse tarvitsee apua ei voi neuvoa ja auttaa muita.

Viikon kuluttua politiikassa palataan totiseen arkeen.

Jos talvea ei tulekaan

Sadan vuoden päästä eteläiseen Suomeen ei ehkä tule talvea ollenkaan. Ilmastotutkijat pitävät varsin todennäköisenä, että osassa Suomea ilmasto on silloin suunnilleen samanlainen kuin Saksan ilmasto tänä päivänä. Lunta ei aina tule, mutta sitten jos sitä tulee, sitä tuleekin kerralla ja paljon.

Juuri nyt, kun Suomi on kauttaaltaan lumen peitossa, moiset puheet kuulostavat utopialta. Kaikkeen on kuitenkin syytä varautua. Ja myös tähänastinen kokemus kertoo, että vuodet eivät ole kaksosia. Kun talvi oli viime vuonna pitkä, kylmä ja luminen, on se tänä vuonna paljon lyhyempi. Edellyttäen tietysti, että lumet sulavat suunnilleen normaaliin aikaan.

Varautuminen ilmastonmuutokseen on viisautta. Jos ja kun lämpötila nousee, sillä on monenlaisia vaikutuksia luonnossa. Myös pintavesien ja pohjavesien taso muuttuu. Kaikki tämä vaikuttaa muun muassa rakentamiseen, mikä pitäisi ottaa huomioon sekä suunnittelussa että määräyksissä.

Rankkasateet voivat aiheuttaa tulvia sekä joissa että kaupunkien kaduilla. Myös meriveden pinta nousee, mistä tulee ongelma rannikkokaupungeille. Meri voi nousta kaduille ja kellareihin, kuten se on muutaman kerran jo tehnytkin. Opetus on, että tulevaisuudessa ei matalille paikoille pitäisi rakentaa.

Ilmastonmuutoksen on uskottu lisäävän ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen määrää. Johtaja Mikko Alestalo Ilmatieteen laitokselta sanoo kuitenkin (MT 20.1.2012), että myrskyjen määrä ei sinänsä ole lisääntynyt. Kyllä Suomessa on tuullut ennenkin. Nyt kuitenkin rajuja myrskyjä on enemmän, ja sen seurauksena metsää kaatuu tulevaisuudessakin.

VIERASYLIÖ

Maaseutu voi olla yritystoiminnalle sekä katapultti että kiviriippa

Yrittäjyyden merkitys uusien työpaikkojen syntymisessä ja alueiden hyvinvoinnissa on kiistaton, oli sitten kyseessä asukas- ja yritysmääriltään suuri kaupunki tai pieni maaseutumainen pitäjä.

Kaupunkien ja maaseudun erilaiset tilannetekijät, kuten väestörakenne ja sijaintitekijät, luovat kuitenkin toisistaan poikkeavat olosuhteet yrittäjyydelle.

Mitkä tekijät sitten maaseudulla edistävät tai estävät yrittäjyyden toteutumista ja yritystoiminnan kasvattamista?

Pienellä paikkakunnalla vähän rahoitusvaikeuksia

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n aineistojen perusteella rahoitusvaikeudet ovat ydinmaaseudulla ja harvaan asutulla maaseudulla hyvin harvinaisia. Esimerkiksi EK:n marraskuun 2011 pk-yritysten toimintaympäristökyselyyn osallistuneista maaseutuyrittäjistä yksikään ei ollut kohdannut merkittäviä rahoitusvaikeuksia.

Sen sijaan kaupunkimaisilla alueilla toimivista yrittäjistä noin viisi prosenttia oli käytännössä jäänyt ilman hakemaansa lainarahoitusta.

Erot ovat merkittäviä ja huomionarvoisia. Varsinkin kun huomioidaan, että ulkoisen rahoituksen kysyntä oli suhteellisesti yhtä vilkasta kaupungeissa ja maaseudulla.

Näyttää siis siltä, ettei rahoituksen saatavuus ole kovinkaan suuri este yritystoiminnan kehittämiselle ydinmaaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla.

Tämä johtunee ainakin osittain siitä, että moni maaseutujen pk-yrittäjistä toimii kotiseudullaan ja suuri osa yrityksistä on perheyrityksiä vähintään toisessa polvessa. Toisin sanoen yritysjohtajilla ja heidän perheenjäsenillään on usein myös pitkäaikaiset ja luottamukselliset asiakassuhteet paikallisiin yritysrahoittajiin.

Lisäksi maaseudun pienyritysten merkitys alueen työllisyydelle on usein suhteellisesti suurempi kuin vastaavankokoisten yritysten kaupungeissa. Nämä tekijät voivat luonnollisesti vaikuttaa myönteisesti rahoituksen saatavuuteen ja hintaan.

Pieni paikkakunta voi hillitä riskiottoa

Asukasmäärältään pienemmillä paikkakunnilla voi olla siis joitakin positiivisia kilpailukykytekijöitä verrattuna suurempiin kaupunkeihin.

On tunnustettava, että epäonnistuminen kuuluu yrittäjyyteen siinä missä onnistuminenkin.

Usein pienissä kunnissa yritysjohtajat, kuntapäättäjät ja yritysrahoittajat tuntevat toisensa hyvin, mikä voi näkyä muun muassa voimakkaana yhteisöllisyytenä ja monipuolisina yhteistyön muotoina eri toimijoiden välillä.

Samalla pieni paikkakunta voi kuitenkin asettaa myös joitakin tiedostamattomia rajoitteita yrittäjän riskinottohalukkuudelle ja yritystoiminnan kasvattamiselle.

Tämä johtuu siitä, että yksittäisten pk-yrityksen merkitys alueen hyvinvoinnille saattaa olla hyvinkin merkittävä, mikä voi näkyä yrittäjän toiminnassa ylikorostuneena vastuuntuntona ja riskien välttämisenä. Lisäksi rehellisesti toimineen, mutta alkuperäisessä yrityksessään epäonnistuneen maaseutuyrittäjän on usein vaikea jatkaa yrittäjäuraansa uudessa yrityksessä.

Aikaisempi epäonnistuminen on pienellä paikkakunnalla nopeasti kaikkien tiedossa ja luo monesti pitkäkestoisen varjon uuden yritystoiminnan ylle. Usein esimerkiksi sarjayrittäjyys keskittyy kaupunkeihin, joissa mahdollinen epäonnistumiskokemus ei samalla tavalla vaikeuta yrittäjän uutta alkua.

Pahimmillaan pieni paikkakunta saattaa siis toimia yrityksen kasvun jarruna, jos yrittäjä välttää riskinottoa epäonnistumisen ja sitä usein seuraavan leimautumisen takia. Tämä voi erilaisten markkinaolosuhteiden lisäksi osittain selittää sitä, miksi yritysten voimakkaat kasvutavoitteet ovat kaupunkimaisilla alueilla monesti yleisempiä kuin maaseudulla.

Esimerkiksi EK:n toimintaympäristökyselyn kaupunkiyrityksistä kaksi kolmasosaa ja maaseutuyrityksistä alle puolet tavoitteli toiminnassaan vähintään kymmenen prosentin vuotuista kasvua.

Yrittäjäasenteet on päivitettävä

Tarvitaan uudenlaista yrittämisen kulttuuria ja myönteistä yritysilmastoa.

Nykyiset yrittäjyysasenteet kaipaavatkin päivittämistä myös maaseudulla. On tunnustettava, että epäonnistuminen kuuluu yrittäjyyteen siinä missä onnistuminenkin.

Kerran yritystoiminnassaan epäonnistunut yrittäjä ei välttämättä ole yrittäjätaidoiltaan kyvytön. Päinvastoin, hänelle on voinut kehittyä arvokasta osaamista pienyritysten johtamisesta, joka edesauttaisi uusien yritysten selviytymistä ja helpottaisi yritysten kasvattamista.

Myös kuntapäättäjät voivat omilla toimillaan edistää myönteisen yritysilmaston rakentamista.

EK:n tutkimusten mukaan hyvä yritysilmasto on todennäköinen, jos kunta ottaa yritysvaikutukset huomioon kaikessa päätöksenteossaan, hyödyntää alueen yrityksiä kuntapalveluiden tuottamisessa ja toimii aktiivisesti ja läpinäkyvästi yritysten kanssa.

Näin saadaan luotua luottamuksellinen ja vuorovaikutuksellinen kasvualusta maaseudun pienyrityksille.

JARI HUOVINEN

Kirjoittaja on pk-asioiden ja yrittäjyyden asiantuntija Elinkeinoelämän keskusliitossa EK:ssa.

PÄIVÄN KUVA

MARKKU VUORIKARI

Opiskelijat kehittivät hätäsuojan

Pakolaisten määrä voi kasvaa yli miljardiin vuoteen 2050 mennessä. Aalto-yliopiston opiskelijat tarttuivat ongelmaan ja kehittivät kevyen mutta kestävän Liina-talon kylmien alueiden kriisitilanteisiin. Vanerikehikoista ja pressusta koottavan viiden hengen talon pystyttää päivässä. Rakennuksen käyttöaika on ainakin viisi vuotta. Hätäsuoja on suunniteltu maanjäristysherkän Turkin Araratin ilmastoon. Liina-hätäsuoja on nähtävillä Design-museossa Helsingissä. Kuvassa taloa kokoavat **Paula Karlsson**, **Ransu Helenius** ja **Philip Tidwell**.

KOLUMNI: NIKLAS HOLMBERG

Kun ongelmasta tuli ratkaisu

Ennen EU:ta kaikki oli paremmin. Silloin viljastakin vielä maksettiin. Ei ollut byrokratiaa, eikä turhia määräyksiä.

Maaseutua kiertäneille presidenttiehdokkaille tuttuja lauseita näissäkin vaaleissa.

Omat muistikuvani ajasta ennen EU:ta ovat kovin rajallisia. Vuoden 1994 kansanäänestys puhututti kuitenkin alakoulun välitunnilla. Muistaakseni olin vastaan. Niin olivat useimmat muutkin. Poikkeuksena kylän suurin tilallinen, jonka auton takalasiin liimattu JAA-EU-tarra on syöpynyt muistiini.

Ihan pelkkää juhlaa ei talonpojan elämä ennen EU-jäsenyyttäkään ollut. Vanhoja MT:n numeroita selaillessani syliini tipahti lehden välistä maa- ja metsätalousministeriön vuonna 1984 julkaisema esite:

Mitä tehdä, kun maataloustuotteita on liikaa? – Tietoa Suomen maatalouden ongelmista ja yrityksistä ratkaista ne.

Tyhjyyttään ammottavien voihyllyjen aikana esite saa hymyn huuleen, mutta 1980-luvulla vitsit olivat vähissä.

1980-luvulla maatalous oli Suomessa ongelma.

Voivuoret ja viljavarastot paisuivat yli äyräidensä. Esitteen mukaan ylituotannon vienti ulkomaille maksoi valtiolle 1,7 miljardia markkaa vuodessa. Tämän päälle viljelijät maksoivat omasta pussistaan 500 miljoonaa.

Vaikea kuvitella, että suhtautuminen suomalaista ruokaa kohtaan olisi näin myönteistä, jos olisi jatkettu kansallista maatalouspolitiikkaa.

niklas.holmberg@maaseuduntulevaisuus.fi

Maataloustuotteiden hinnat eivät kansallisen maatalouspolitiikan aikana määräytyneet kysynnän ja tarjonnan mukaan, vaan MTK:n ja valtion välisillä sopimuksilla.

Toisella kädellä hinnat pidettiin korkeina, mikä kannusti viljelijöitä tuottamaan mahdollisimman paljon. Toisaalta tuotantoa taas pyrittiin kaikin tavoin rajoittamaan.

Ilman lupaa ei saanut perustaa yli 8 lehmän navettaa tai yli 25 sian sikalaa, maan ostoonkin tarvittiin lupa ja lopulta investoinnit tuotannon kasvattamiseen kiellettiin kokonaan. Maataloustuotannon lopettamisesta maksettiin, kanan hävittämisestä sai 50 markan tapporahan.

Voivuoria sulattamaan otettiin vuonna 1984 käyttöön maidon kaksihintajärjestelmä, eli maitokiintiöt.

Tuottajat vastustivat päätöstä samalla tarmolla kuin nyt vastustetaan kiintiöiden poistoa.

Vientitukien ansiosta suomalaista ruokaa sai halvalla kaikkialta muualta paitsi Suomesta. Erityisesti sitä oli tarjolla Neuvostoliitossa. Muuten tuottoisan idänkaupan ongelmana oli se, että Neuvostojen maasta piti keksiä myös jotain tuotavaa.

Ainoa vähänkään kelvollinen teollisuustuote oli Belarus-traktori. Länsikoneiden makuun päässeet suomalaistuottajat olivat kuitenkin niin nihkeitä Valko-Venäjän ihmettä kohtaan, että MTK:n velvollisuutena oli patistella isäntiä traktorikaupoille.

1980-luku oli surullista aikaa myös maaseudun uusiutuville energianlähteille. Mitä enemmän neuvostoöljyä rajan takaa virtasi, sitä enemmän kenkäpareja ja jäänmurtajia sinne vietiin.

Suljettu talous vahvisti kaupan asemaa. Kilpailulta suojassa kotimaiset keskusliikkeet saivat rakenteensa liiankin hyvään iskuun.

EU:n myötä tuottajahinnat romahtivat, mutta samalla poistuivat yrittämisen esteet. Investoida saa niin paljon kuin uskaltaa, mutta yrittäjyyteen kuuluu myös mahdollisuus epäonnistua.

Menestymisen reseptejä on brändimyssyjen virkkauksesta jättinavettoihin. Vaikeinta on niillä, jotka vain haluaisivat jatkaa kuten ennenkin.

Suurin muutos on tapahtunut henkisellä tasolla. 1980-luvulla maatalous oli kaikkien poliittisten likasankojen äiti. SAK kampanjoi mainoksella, jossa Heikki Haavisto rohmusi ruokaa surkean näköisen palkansaajaperheen pöydässä.

Nyt lähiruoka on kuuma puheenaihe helsinkiläisissä trendikuppiloissakin.

Kun maaseutu oli 1980-luvulla muun yhteiskunnan mielestä ongelma ja kustannuserä, nähdään se nyt ratkaisuna niin globaaliin ruokapulaan kuin ilmastonmuutokseenkin.

Muutos ei ole yksin EU:n ansiota eikä syytä, mutta on vaikea kuvitella, että yleinen suhtautuminen maataloutta ja kotimaista ruokaa kohtaan olisi näin myönteistä, jos EU-jäsenyyden sijaan olisi jatkettu kansallista maatalouspolitiikkaa.

Sekään ei ole selvää, mitä kansallinen politiikka olisi tuottajille merkinnyt.

Norjassa tehdään edelleen maatalostulosopimuksia, mutta rakennekehitystä ne eivät ole pysäyttäneet. Maatiloja lopettaa pari tuhatta vuodessa ja tulot jäävät jälkeen yleisestä ansiotasosta.

Jos WTO-neuvottelut pakottavat norjalaiset luopumaan maatalouden rajasuojasta, kohtaavat sikäläiset talonpojat tuontikilpailun housut kintuissa.

Pohjoismaita riivaava voipulakin on pahimmillaan Norjassa. Tiukka kiintiöjärjestelmä rajoittaa kotimaista maidontuotantoa, ja tuontitavaraa ei rajan yli päästetä.

Niinpä poliisi jahtaa voitrokareita ja mustan pörssin kauppa kukoistaa.

LEHTIKATSAUS

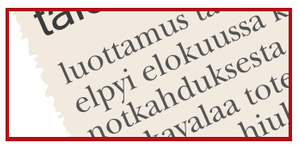

Perhe-elämä arvossaan

Väestöliiton perhebarometri on **Itä-Hämeen** mukaan mieluisaa luettavaa.

”Suomalaiset arvostavat perhe-elämää ja lasten kanssa vietettyä aikaa. Barometrin mukaan nuoret vanhemmat haluavat entistä enemmän aikaa perheelleen ja myös onnistuvat näin tekemään.”

”Aikuisten lisäksi myös lapset ja nuoret viihtyvät kotona hieman enemmän kuin aikaisemmin.

Lasten ja perheen parissa vietetty aika ei mene koskaan hukkaan, olipa se aika sitten yhdessä siivoamista, ruuan valmistusta tai läksyjen tekemistä. Toivon mukaan perheille annettu aika näkyy tulevina vuosina myös niissä tilastoissa, jotka kertovat lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Lasten hyvinvointi lähtee perheestä ja lähimmistä aikuisista.”

Yhteinen haaste

Demokratian toteutumisen perusehto on **Keskisuomalaisen** mukaan se, että kansalaiset käyttävät äänioikeuttaan.

”Alhainen äänestysprosentti merkitsee kansanvallan kriisiä. Korkea äänestysprosentti on kaikkien yhteinen haaste. Äänestäminen yleisissä vaaleissa ei ole velvollisuus vaan oikeus.

Suorassa presidentinvaalissa äänestysprosentti on ollut yleensä verrattain korkea. Syystä tai toisesta äänestysprosentti oli vaalin ensimmäisellä kierroksella alhaisempi kuin kuusi vuotta sitten. Äänoikeuttaan käytti nyt 72,8 prosenttia äänioikeutetuista. Vuonna 2006 vastaava luku oli 73,9.

Kaksivaiheiseen suoraan kansanvaaliin on liittynyt aikaisemminkin keskustelua äänestämisen mielekkyydestä, kun oma suosikki on pudonnut pudonnut ensimmäisellä kierroksella. Vastaus on yksiselitteinen: äänestäminen on ehdottomasti tärkeää.

Puolueiden tehtävä on aktivoida jäsen- ja kannattajakuntiaan äänestämään sunnuntaina 5. helmikuuta tai ennakkoäänestysaikana 25.1.– 31.1.